

א) גי' הר"ף ור"ש ודכאנא שאול וכן פירש ר"ת כמ"ש 'מוס' (הכ"ל). ג) גיטין לט., א) [נכמ"י]: ע"י עצמו לא, וכו' ברש"י, ור"י מתור"ה ורא קמ"ל, וע"ש ברש"ש, ד) גיטין י"א, א) שם, לקמן מה. ז) גי' י. שירזין פ"ל: מוליך פנ. [נחמיות י"א, יענות קי"ח: א), ו] נכמ"י נוסף: כסף ע"י אחרים. ועי' רש"ש, א) [לעיל ה.], א) [נכמ"י נוסף: לעבד], א) מוספתא דקידושין פ"א ה"ד, ו) [שירזין עה. ועי', א) גיטין לט.: נחל]: חגיגה ד, א) [שירזין עה. ע"א], א) [ברש"י שניר"ף: דאמר קטנים כל וכו' וזה כהן שאין לקטנים וזה שחב צענמן], א) [פסחים פה ע"צ, א) גיטין יג. ע"א], א) [ברש"י שניר"ף: חזין לו כלל אלא קבלת הכר גורס והרב וכו' מאליו ולא ע"י עצמו אבל וכו' קבלת אחרים שקבלו השטר גורס הסתמור וכו'], א) [נכמ"י נוסף: עצמן], א) [נדפוס: גיטין, א) [ועי' מוס' חולין ד, ד"ה דאמר רבא, א) [נדפוס: דגריסין], א) [ג"ל ב. יע"ד], א) [ג"ל אמילתא, רש"י, א) [נדפוס: אסורא מפסקא], א) [נראה דיש להוסיף אמילתא],

תוספתא, פ"א, ה"ד

הגהות הב"ח
א) רש"י ד"ה ושלש ממלוקות וכו'. וכו' שטר ואם חזרו לל"ל ומיעת דוכות נמחק:

תוספתא, פ"א, ה"ד

מוסף תוספות

א. לאחר מיתה. מוס' ה"א, ב. רקאמר התם כוונתה דרב פפי מסתברא דאמר רבי יהושע בן לוי בית הכנסת מותר לעשותו בית המדרש ואע"י דרבי יוחנן פליג עליה כדאימא ההם מייית רביה ראה מה יהושע בן לוי דהלכה כרב פפי. מוס' גיטין לט. ג. כגורסת ר"ח. מוס' ה"א, ד. והגאונים. יעני'א, ד. וזכר בהם שמ"ס. מוס' ה"א, ה. שקונים עצמם במיתות האדון. שם. ו. בין גדולה בין קטנה מיתת הבעל שם. ו. ומיתת האדון כגט. שם. ח. שם נוסף. רבי. ט. מיתת האדון מפקיע איסור ולא ממון הליך קטן שאין לו יד לזכות בעצמו המחזיק בו וזה בו וכן גדול כיון שהיה משעבד וכו'. שם. י. דבמתניתין גופא איכא שלש מחלוקת. רש"י.

תוס' ר"י הוקן

תוס' ר"י הוקן
דגיטו וידו באין אחדן. ...חשוב כאילו הוא ביד האדון לא אמרינן שלא יצא שטר השחרור מיד האדון דגיטו וידו באים כאחת שתקף שנתן לו גט שחרורו נעשה לו יד לקבל השטר ואין לאדון שום זכויה בו. שלא מדעת. של עבר. חוב הוא לעבד. דעבדא בהפקעא ניחא ליה ונח לו שאסור בבת חורין כדי שיהא מותר בשפחה דוילא ליה ופרציא [לית] ושכיחא ליה טפי מבת

האשה נקנית

ואיכא דאמרי קטן הוה. ואעפ"כ הו"נך לכל זאת: **ודלא כאנא שאול.** דאמר א) כל המחזיק בהן זכה אפי' לאחר זמן וזה בהן: **ע"י עצמו לא.** שאם נתן לו כסף לפדות את עצמו אינו פדוי דמה

שקנה עבד קנה רבו: **במאי עסקינן.**

אילימא שלא מדעתו. של עבד:

שמעינן ליה לרבי מאיר. צפ"ק

דגיטין חזב הוא לעבד שיוצא בו שאם היה עבד כהן פוסלו מן התרומה ואי עבד ישראל אוסרו בשפחה דשכיחא ליה פרילא ליהס: **וסנינא אין חזין לאדם בו.** אין אדם יכול ליעשות שלוחו שלא מדעתו לדבר שהוא חובה או הפסד והיכי תני מתניתין דנפדה על ידי אחרים שלא מדעתו: **אלא מדעתו.** ואם תאמר שפיטא הא אינטריך לאשמועינן דע"י עצמו לא דאין קנין לעבד בלא רבו בשום ד: **ואי מדעתו.** שאמר לו קבל גטי: **באין כאחד.** ולא אמרינן לא הוציא רבו את הגט מרשותו ואין זו קבלה: **והא לא סני.** בדרימא **הכי:** **האי שטרא לחוד כו'.** זה לשון קניה וזה לשון שחרור: **האי כספא לחוד והאי כספא לחוד.** זה ניתן לקניה וזה ניתן לשחרור: **טיבעא מיהא חד הוא.** ואין ניכר הפרש ביניהם: **כסף קבלת רבו.** שמקבל רבו הכסף גרמה לו להסתחרר מאליו ואין אחרים הללו חזינן אלא קבלת הכרז והרב אין נעשה שלוחו אלא לזוך עצמו ומקנהו מאליו אבל מירות השטר קבלת אחרים גרמה לו וכוין דחזב הוא לו אין חזין לאדם שלא מדעתו: **שמענא לכו כו'.**

במסכת גיטין (דף יא:): סנינא. כמו התנן: **דיש קנין.** כי יהיזי ליה ע"מ שאין לרבו רשות בו: **והא קי"ל כולמר והא מעשים בכל יום שהעבד מקבל את גיטו ואי רצנן פליגי עלה דמילתא מי שבקינן רצנן ועדיין כו"מ:** **אף ע"י אחרים.** ואפי' שלא מדעתו דוכות הוא לעבד **כו': ורבי שמעון בן אלעזר היא.** הך סיפא דשטר דלית ליה גיטו וידו **באין כאחד:** **ושלש מחלוקות בדבר.** רבי מאיר אית ליה בכסף על ידי אחרים ואפי' שלא מדעתו ולא ע"י עצמו דאין קנין לעבד בלא רבו ובשטר ע"י עצמו ולא ע"י אחרים שלא מדעתו דוכות הוא לו וכסף אע"ג דחזב הוא לו קבלת רבו גרמה לו ור"ש בן אלעזר אית ליה בין בכסף בין בשטר ע"י אחרים דקסבר זכות הוא לו ולא ע"י עצמו דגזי כסף אית ליה אין קנין לעבד בלא רבו וגזי שטר לית ליה גיטו וידו **באין כאחד** דקמני אף בשטר כו' וכ"ש בכסף אלמא בתרוייהו אית ליה ע"י עצמו לא ורצנן דמתני' אית לעו בכסף בין ע"י אחרים בין ע"י עצמו קנין אחרים דוכות הוא

לו וכן בשטר בין ע"י אחרים בין וידו **באין כאחד** כרצנן עבדינן ליה. והאי דלא ערביניהו ומניניהו משום דסיפא ר"ש בן אלעזר היא אבל רישא ה"ק ליה רצנן לר"מ אף בכסף ע"י עצמו דיש קנין וכ"ש ע"י אחרים דוכות לו וכ"ש שטר א) דוכות ואם חזנו לפרש שלש מחלוקות ולומר דרצנן אית להו בכסף בין ע"י עצמו בין ע"י אחרים ובשטר ע"י אחרים ולא ע"י עצמו ורבי שמעון בן אלעזר סבר כו'

מאיר בכסף דע"י עצמו לא ואין קנין ורצנן בשטר דאין גיטו וידו **באין כאחד** א"כ הא דקי"ל גיטו וידו **באין כאחד** יחידאה היא וכו' מאיר עבדינן ליה הילכך ליכא לפרושי אלא כדפרישית דרישא דמילתא אמרוה רבנן וסיפא אתחן לר' שמעון בן אלעזר: **שאינה שלו.** דכמיב

(דברים כד) ונתן בידה ואייה לא אקניא לבצעל לגופה: **שאינה שלו.** של רבו ורצנן גמרי הכי מה אשה מקבלת גיטה אף עבד מקבל א) גט:

האשה נקנית פרק ראשון קידושין בג.

בג.

ואיכא דאמרי קטן היה. ואעפ"כ הו"נך לזכות בו כדי שלא יקנה עצמו מן ההפקר אחר מיתת האדון ודלא כאנא שאול דלאנא שאול היה יכול לזכות בו ואפי' לאחר מיתה כפ"ה וקשה לר"ת מנא ליה דלא כאנא שאול דילמא לעולם אימא לך דכאנא שאול סבירא ליה

ומה שהחזיק בו מחיים לפי שהיה ירא שמא יקדמנו אחר ויזכה בו ויעוד ה"ל למימר וכדצנן ועוד קשה דצפרק השולח (גיטין דף לט.). פסיק רבי יהושע בן לוי הלכה כאנא שאול ואע"ג דרבי יוחנן סבר דאין הלכה כאנא שאול מ"מ קי"ל דככל מקום הלכה כרביצ"ל לגבי דרבי יוחנן דמנוכח צריש פ"ד דמגילה (דף כו.) דמשמע שדברי רבי יהושע בן לוי הם עיקר א) מדברי ר' יוחנן גזי בית הכנסת מותר לעשותו בית המדרש וכו' וא"כ היכי עבוד הכא דלא כהילכתא ונראה לר"ת ג דגרסי הכא וכאנא שאול כלומר אפילו לאנא שאול דאמר כל המחזיק בהן זכה בהן הו"נך לעשות כן שלא יקדמנו אחר ועוד מפרש ר"ת צענין אחר איכא דאמרי קטן הוה שאם היה גדול לא היה מועיל בו זה פירש למיתה וזה פירש לחיים ואע"פ שעבדות אחרים עליו קודם הוא לזכות צענמן כיון שיש לו יד אבל קטן שאין לו יד כל הקודם וזה א) בהן כאנא שאול ולא אמר לו שלף מסנאי מחיים אלא לאחר מיתת יהודה הנדואה עשה כך והיינו כאנא שאול דאמר קטן אין לו יד לזכות צענמו ומשום הכי זכה בו מר וזוטרא אפילו לאחר מיתה אבל לרצנן בין גדול ובין קטן ואפילו עבדות אחרים עליו קנה עצמו בן חורין ור"י מפרש דהא דקאמר וכאנא שאול אי דאמילתא קמא נמי קאי ואפי' ללישנא קמא דגדול הוה לא הימא חזקה מועלת כלום אלא דוקא לאנא שאול דלרצנן דאמרי בין גדולים ובין קטנים קנו עצמן בני חורין לא היה מר וזוטרא יכול לזכות בו דטעמייהו דרצנן א) מפרש צפרק השולח (גיטין דף לט:) דגמר לה לה מאשה דמה אשה! מיתת בעל מתירה בלא גט אף עבד משתלח בלא גט והוי השמא מיתת הבעל כגט! ואם היה נותן לו גט מי היה אחר יכול לזכות בו אבל לאנא שאול ניחא דהא יליף מה אשה א) איסורא מפקעת צמימת הבעל ולא ממונא אף עבד כו' וכיון שהיה משעבד עצמו למר וזוטרא לא היה חפץ לזכות צענמו והוי כמו קטן לאנא שאול: **[והא קמ"ל ע"י אחרים אין בו.]** וא"ת מעיקרא נמי ידע תלמודא דהכי הוא חידוש דמתניתין כדאמר בכסף ע"י אחרים אין ע"י עצמו כו' ויש לומר דהוי סבר מעיקרא דהוי חידוש דמתני' מתרוייהו ממנה שהוא ע"י אחרים ומן דיוקא דע"י עצמו לא ומסיק דלא אינטריך

מתני' אלא מן הדיוק. ת"י: **רבי שמעון בן אלעזר אומר אף שטר ע"י אחרים וא"ע"י עצמו ושלש מחלוקות בדבר.** פירש בקונטרס ר' מאיר אית ליה בכסף על ידי אחרים ואפי' שלא מדעתו ולא על ידי עצמו דאין קנין לעבד בלא רבו ובשטר על ידי עצמו ולא על ידי אחרים שלא מדעתו דחזב הוא לו וכסף אע"ג דחזב הוא לו קבלת רבו גרמה לו ולר' שמעון בן אלעזר אית ליה בין כסף בין שטר

מאיר דאמר רבא מ"ש דר' שמעון בן אלעזר א"כ הא דקי"ל גיטו וידו **באין כאחד** יחידאה היא וכו' מאיר עבדינן ליה הילכך ליכא לפרושי אלא כדפרישית דרישא דמילתא אמרוה רבנן וסיפא אתחן לר' שמעון בן אלעזר: **שאינה שלו.** דכמיב (דברים כד) ונתן בידה ואייה לא אקניא לבצעל לגופה: **שאינה שלו.** של רבו ורצנן גמרי הכי מה אשה מקבלת גיטה אף עבד מקבל א) גט: לר'

עין משפט ונר מצוה

רלה א מ"י פ"ב מהל' זכיה ומתנה ה"י"ז סמג עשין פב טו"ש"ע וי"ד ס"י רסו סע"י פה וטו"ש"ע חו"מ ס"י ערה סע"י כט: רלו ב מ"י פ"ד מהל' זכיה ומתנה ה"י"ז ופ"ה מהלכות עבדים ה"י"ב ופ"ו שם ה"א טו"ש"ע חו"מ ס"י רמג סע"י א: רלו ג ד מ"י פ"ה מהל' עבדים ה"י"ז סמג עשין פו טו"ש"ע וי"ד ס"י רסו סע"י כו:

רלה ה מ"י שם ה"ג טו"ש"ע שם סע"י

ו מ"י פ"ו מהל' עבדים ה"א טו"ש"ע שם סע"י

רלב ז מ"י שם ה"ג ז (ג) טור שו"ע שם סע"י

מ"א:

‏»‏

מוסף רש"י

גר שבות. ואין לו יורשים וכל נכסיו הפקר. קנו עצמן. קו חולמין לכל אדם להחזיק בעצמן מן ההפקר. אבא שאול אומר. קטנים אין להם יד לזכות צענמן (גיטין טז.). חוב הוא לעבד שיצא מיד רבו לחירות. הלא הוא פוסל את עבדו בגט זה מן התרומה אלמלא מוב הוא לו (שם יא.). וזין לאדם שלא בפניו ואין חבין לו אלא בפניו. דאין אדם נעשה שליח לבדו שלא מדעתו להספיקו, אבל להורישו אן סקדי דעתא ליה לפיק זין ואין חבין (חולין צב.). דבר שהוא לעצמו קניו מוכה (נחמיות י. ובענין א) ב"מ א). דבר שהוא מוב לו שאני חפץ בו (סוטה כה.). וזין לאדם שלא בפניו. ושלש מדעות דאין סקדי דעתא ליה שמהא שלחו (ב"מ יב.). גיטו וידו באין כאחד. ע"י הגט חלה לו עם נתינתו (גיטין טו.). האי שטרא לחוד והאי שטרא חלוד. זה כתוב לשון כניעה וזה מפרש לשון יליאה (עירי ה). האי כספא לחוד. כסאט נותנו מפרש על מנת מה הוא נותנו (שם). טביעא מיהא חד הוא. אינו מוכר נתינו אס להוציא אס להכניס (שם). גמור לה לה מאשה. כמיב הלא (דברים כד) ומכא על וכמיב הסם (ויקרא יט) או מוספה לא ניתן לה (תגינה ד.)

תוס' ר"י הוקן

תוס' ר"י הוקן (המשך)
חורין. קבלת רבו גרמה לו. להשתחרר ואין אדם עושה מעשה השחרור שיחא תלויו בו שיחא הוא יכול למנוע מהאדון מקבל מעותיו לתועלת עצמו והוא משוחרר מאליו. אבל בשטר אדם מקבל השטר והוא משוחרר באותה קבלה ואין חבין לו לאדם שלא בפניו. דשאל מדעתו. דהא אמרוה על ידי אחרים לא. א) מיירי שלא מדעת העבד. והא קי"ל. דלרצנן נמי אמרינן גטו וידו באין כאחת. אף על ידי אחרים. שלא מדעתו. שלש מחלוקות. דר' [שמעון בן] אלעזר ס"ל דלא אמרינן גטו וידו באין כאחד.